

ARALASH TA'LIM (BLENDED LEARNING) TEXNALOGIYASI ASOSIDA TASVIRIY SAN'AT DARSLARINI TASHKIL ETISH.

Olimov Anvarjon Mamirovich

Qo'qon Universiteti, Ta'lim kafedrası o'qituvchisi.

aolimov321@gmail.com

Obidova Baxtigul Kimsanboy qizi

Qo'qon Universiteti, Boshlang'ich ta'lim

III-bosqich talabasi

ANNOTATSIYA

Maqolada Blended Learning aralash talim metodi, uslublari, aralash ta'lim orqali o'quvchilarda egallangan bilimlarining mustahkamlanishi, pedagogik qobiliyat va pedagogik texnika turlari haqida ma'lumotlar keltirilgan. Shuningdek o'quvchilarning tasviriy savodxonlikka oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari borasida tavsiyalar keltirilgan.

Kalit so'zlar; aralash ta'lim, blended learning, metod, didaktik prinsplar, tasviriy san'at, tarixiy san'at asari.

KIRISH

Blended Learning (aralash ta'lim), axborot texnologiyalari ta'limning turli yangi ko'rinishlarini taklif etishmoqda, xususan keyingi vaqtlarda modulli ta'lim tizmidagi majmuaviy yondashuv tamoyili kuchayib bormoqda. Unda turli shakl, usullar moslashtirilgan holda joylashtirilishi aralash ta'limning innovatsiya sifatida kirib kelishiga sabab bo'ldi.

Blended Learning aralash ta'lim haqida shunday deydi – “Ushbu ta'lim boy pedagogik tajribadan samarali foydalanishga qaratilgan”. Bunday yondashuv axborotini taqdim etishda turli uslubiyatlardan foydalanishni, ta'limni tashkil etishda va ta'lim jarayonida axbarot texnologiyalari, yakka tarzda va guruhlarda an'anaviy faoliyatni tashkil etishga asoslanishi mumkin. Bunday turlicha yondashuv o'quvchini charchatmaydi va o'qishga bo'lgan motivlarini kuchaytiradi. Asosiy masala – tanlangan uslubiyotlarning o'zaro muttanosibligini ta'minlash va kam xarajat asosida yuqori samaradorlikka erishish hissoylanadi.

Blended Learning modeli o'quvchilarga quyidagi imkoniyatlarni beradi:

- Onlayn rejimida o'quv material bilan hohlagan vaqtda tanishish.
- Sinov testni topshirib bilmini mustahkamlash.
- Nazorat testini topshirish.
- O'tilgan mashg'ulotlarga mos qo'shimcha manbalar bilan tanishish.
- Audio va video yozuvlardan, animatsiya va sumuliatyalardan foydalanish.
- E-maildan foydalanish va formulada ishtirok etish.
- Ma'ruzadan tashqari o'quvchi-o'qituvchi va talabalar orasida muloqot tashkil etish.
- An'anaviy ta'lim elementlari ming yillardan beri mavjud, biroq aralash ta'lim paydo bo'lganiga hali 10 yilcha ham bo'lgani yo'q. Shu sababli bu ta'lim turlarini aralash tarzda olib borish maqsadga muvofiq.

Aralash ta'lim modeli:

- O'quv yili boshida dars jadvallari belgilanadi, fanlar bo'yicha kirish darslari o'tiladi.

- Bunda o'quvchilarga fanning tuzilishi, nazorat tizmi, adabiyot manbaalar, referatlar, nazorat ishi shaklida mashg'ulotlar bo'ladi.
- O'quv yili oxirida o'zlashtirilgan bilimlarni baholanadi.

Blended Learning fikriga ko'ra – o'quvchi yosh bo'lsa demak, uni oddiy usulda o'qitish kerak, degan fikr noto'g'ri, albatta. Avstraliyalik ish beruvchilar on-line va blended-learning usulida ta'lim olgan talabalarni ko'proq ishga olishar ekan.

Seminar mashg'ulotlar-ular maruzalarga qo'shib olib borilishi mumkin. Seminar mashg'ulotlari eng qiziqarli bahs munozaralarga boy mavzularni o'zlashtirishda va amaliy ko'nikmalarni shakllantirishda qo'llanadi.

O'qituvchi mashg'ulotni tashkil qilishda "Tarixiy tasviriy asarlar" mavzusini tanlasa, bu mavzuga doir animatsion video tayyorlab, o'quvchilarga taqdim etish orqali tashkil qiladi. Animatsion hikoyada rassom yaratgan asarlarini zamon, texnika, ish qurollari haqida berilgan ma'lumotlarni o'quvchilar ko'rish orqali idrok etib tassavur doiralarini yanada kegaytirishga muvoffaq bo'ladilar. Masalan Leonardo Da Vinchining "Mona Liza" asari. Videodan so'ng kichik muhokama yoki amaliy topshiriq berish mumkin, dars mavzusiga oid vizual tahlil savollarni qo'shib, "Nega bu usulda dars mashg'uloti tayyorlangan?" "Bu asar orqali siz o'zingizda qanday hissiyotni his qildingiz?"

Fanning o'quv materiallari (darslik va uslubiy qo'llanmalar) – ular ham qog'oz, ham elektron shaklda mavjud bo'ladi. Elektron shakl qog'oz shakliga qaraganda mazmuni ancha boy, qiziqarli va o'zlashtirishga qulay bo'ladi.

Dars jarayonini Paint dasturi orqali tashkillashtirish qog'ozga chizilgan tasvirdan elektron uslubda tasvirlash rasm sifatli, yorqin, tekis chiqishini ta'minlaydi. Qalam yoki flomaster yordamida, turli mo'yqalam yoki bo'yoq

yordamida chizish mumkin. Rasm chizish qanchalik zavqli bo'lmasin, xatolikka yo'l qo'ygan bo'lsa uni tuzatish osson kechmaydi, ko'pincha buning iloji ham bo'lmaydi. Bu borada kompyuter beqiyos imkoniyatlarga ega. Paint dasturi yordamida turli shakllar, rasmlar chizish, xar xil ranglardan foydalanish, so'zlar yozish bo'lsa ossonlik bilan xatolarni tahrir qilish mumkin. Paint dasturi orqali tashkil etilgan darslar o'quvchilarni rasm chizish qobiliyatini, hamda elektron kompyuter savodxonligini ham mustahkamlaydi.

Yakka tartibdagi va guruhli on-line loyihalar-bunday loyihalar internetda ishlash, turli manbaalardagi axborotlarni tahlil qilish, guruh bilan kelishib ishlash, vazifalarni bajarish bo'yicha ma'suliyat va vazifalarni birgalikda taqsimlash ko'nikmalarini shakllantiradi.

Virtual sinf xonasi – bunda turli internet aloqa vositalari yordamida, shuningdek o'quvchilar bevosita o'qituvchi bilan erkin muloqot qilishi mumkin. Audio va video ma'ruzalar, animatsiyalar va sumulyatsiyalar. Bu aralash ta'limni yanada oddiy, boy va qiziqarli bo'lishiga sabab bo'ladi.

O'quvchilar Google Arts va Culture kabi platformalardan foydalanib, Luvr yoki boshqa muzeylarda virtual sayohat qiladilar.

Sayohat davomida berilgan asarlarni topib, ularni tahlil qilishadi yoki guruhlash orqali savol-javob o'tkazib muhokama qilishadi. Har-bir o'quvchi yoki guruh ko'rgan asaridan o'z tassurotlarini aytadi va o'zlari erkin holda tanlov asosida ramlar orqali tasvirlaydilar.

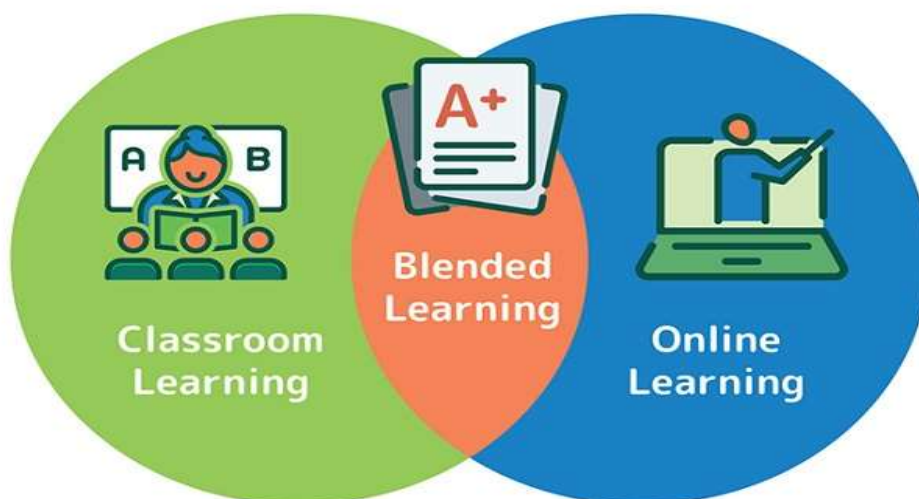
Blended learningdagi o'quv materiallari turlari – blended learning usulida turli texnologiyalar va vositalar axborotning o'quv materialiga kiritilishiga yordam beradi. Internet easa har bir elementning o'z o'rnida ishlatilishiga imkon beradi. O'quvchi ma'lumotni hohlasa kitobdan hohlasa

internetdan o'zi uchun qulay vaqtda, joyda o'qishi mumkin. Video maruzalar passiv, o'qish esa-faol jarayon hisoblanadi. Asosiy matnga qo'shimcha qilib turli maqolalar, hisobotlar ilova qilish mumkin. Agar mos axborotlarni topa olmasa, o'qituvchining o'zi axborotlarni web-saytiga joylab qo'yadi.

Vikepediya erkin ensiklopediya

Blended Learning

BLENDED LEARNING ARALASH TA'LIMNI AKS ETTIRUVCHI QISQA JARAYONI

Elektron ram chizish uchun mo'ljallangan planshet

Aralash ta'limdan foydalanish jarayonida o'qituvchilardan ko'plab omillarni hissobga olishni talab qiladi. Onlayn o'qitish va an'anaviy ya'ni yuzma-yuz o'qitishdagi eng yaxshi xususiyatlar o'rtasidagi muvozanat Blended Learning tizimini loyihalashda etiborga olinadi. Blended Learning optimal muvozanatni topishda e'tibor berish kerak bo'lgan jihatlar quyidagilar; o'quvchilarning o'quv maqsadlari, o'qituvchining o'qitish uslubi, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, baholash strategiyasini va boshqa ko'plab muammolarni aniqlaydi. O'qitishning ushbu shakliga asoslangan tadqiqotning maqsadi, aralash ta'lim kursini o'qitish va loyihalashda o'qituvchiga o'quvchilarning bilm va malaka-ko'nikmalarini mustahkamlashda katta yordam va imkoniyat beradi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilariga tasviriy san'at darsida "Anor" rasmini tasvirlash mavzusi berilgan bo'lsin. Bunda o'qituvchi o'quvchilarga mavzuga doir taqdimot tayyorlaydi. Taqdimotda anor rasmini rangi, shakli, uning chizish jarayonlarini yoritib beradi. Taqdimot orqali tashkil qilgan dars jarayonida o'qituvchi o'quvchilarni guruhlash orqali ham tashkillashtirishi mumkin. Ya'ni guruhlarga bo'lingan o'quvchilarga anor rasmini rangli, soyali, tasvirlash vazifasi beriladi, vazifani guruhlar kanvert orqali tanlashadi. Vazifani guruh ishtirokchilari kelishgan holda bajarishadi. Taqdimot orqali tushuntirilgan dars o'quvchilar uchun qiziq va munozaralarga boy bo'ladi. Bunday dars o'quvchilar xotirasidan mustahkam joy oladi.

Test sinovi- o'qituvchi darsdan tashqari o'quvchilarning bilimini mustahkamlash orqali, tasviriy san'at dars mavzulari yuzasidan onlayn test mashg'ulotini tashkillashtirishi mumkin. Buning uchun o'quvchilar uchun tayyorlangan test savollarini slayd ko'rinishida tayyorlab, zoom platformasi orqali Brauzer (Google Chrome) saytidan www.menti.com sayt orqali tashkil etishi lozim. Bu usul yozma variantda topshirgan test sinovida ancha qulay va

samaralidir. Sababi onlayn test sinovi jarayonida o'quvchilar bilimi olgan ballari avtomatik tarzda aniqlab beradi.

Aralash ta'lim bu – onlayn ta'limning yuzma-yuz ta'lim bilan uyg'unligi, an'anaviy shakllarning elektron texnologiyalar bilan integratsiyasidir. Aralash ta'lim qisqa vaqt ichida kengroq auditoryani qamrab olishga yordam beradi. Chunki an'anaviy usullardan farqli ravishda, aralash ta'lim doim o'qituvchining auditoryada bo'lishini talab qilmaydi. Ba'zi mavzular nazariyadan ko'ra amaliy mashg'ulotlarni talab qiladi. Bunday hollarda online yoki an'anaviy ta'limdan ko'ra amaliy mashg'ulotlar maqsadga muvofiq. O'qituvchi nazariy mashg'ulotlar manbaalarini online platformaga joylab, amaliy qismini o'quvchilar mustaqil bajarishlari mumkin. O'quvchilar mustaqil ravishda bajargan topshiriqlarni, auditoryada muhokama qilish orqali fikr almashishadi.

Zamonaviy ta'lim muhitida qo'llaniladigan aralash ta'lim modelining uchta asosiy komponentlari mavjud:

- Kunduzgi ta'lim (yuzma-yuz): o'qituvchi-o'quvchining sinfdagi an'anaviy formatidir;
- Mustaqil ta'limda o'rganish; o'quvchilarning mustaqil ishlarni o'z ichiga oladi; resurs xotirasi yordamida materiallarni qidirish;
- Onlayn ta'lim o'quvchilar va o'qituvchilarning onlayn ishi, onlayn konferensiyalar.

XULOSA

Maktab o'quvchilarida tasviriy san'atga oid nazariy bilim hamda amaliy malakalarni rivojlantirishda qo'llaniladigan o'quv materiallarini tanlab olishning pedagogik talablarini ishlab chiqish, qo'llanilayotgan o'quv materiallarini

amaldagi Davlat ta'lim standarti hamda Milliy o'quv dasturiga muvofiqligini kafolatlaydi. Hozirgi vaqtda juda ko'p oliygohlarda bu keng foydalanilmoqda. Shu sababli ham aralash ta'limdan foydalanish samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Akbarov. B “Aralash ta'lim va uning afzalliklari”.
2. Hasan R. “Maktabda tasviriy san'at metodikasi” – T “Fan” 2004-20016
3. Sunnat Arslonovich Shodiyorov (2003) “Tasviriy san'at ta'limida o'quvchilarning o'quv kompetatsiyalarini shakllantirish tizmi.”
4. Toxirova D “Ta'limda innavatsion yondashuvlar” -Toshkent 2021.

